

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XXXII. Secundum fidem Catholicam, Beati in Deo non tam claritatem, quàm ipsam divinam intuentur essentiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

proinde beatam Virginem neque esse, neque debere dici *Materm DEI*. Assumptum namque est factum. Nam cum DEUS humanitati unitus, sit verus DEUS; ipsi quoque omnia ea conveniunt, quæ competunt DEO vero, atque adeo etiam DEI nomen, & consequenter B. Virgo verissimè est *Mater DEI*, hoc ipso quod est *Mater DEI*, cum humanitate uniti. Quanquam ante hoc quidem Incarnationis Mysterium, nomen DEI non aliud, quam solum DEUM significabat. Peractio autem eo Mysterio, suapte ratione id nomen significat etiam DEUM humanitati unitum.

Ex eodem quoque fundamento patet responso, ad ea, quæ Nestoriani objiciebant, dici de Christo quandoque, velut de homine, qui non sit DEUS. Ut quod ipse compellat DEUM suam

Matt. 26. *Deus Deus meus, ut quid dereliquisti me?* & quod consolationem ab Angelo accipit, &c.

Luc. 22. *Luc. 22.* Quandoque autem velut de DEO, qui non sit filius hominis: Ut quod fuerit ante Abraham, atque adeo etiam ante MARIAM: atque adeo etiam quod non sit ei MARIA consubstantialis, sicut oportet, ut esset ejus Mater &c. Respondendum est enim, ex hac differentia attributorum Christi, non debere colligi diversas esse in eo personas, sed diversas naturas, per quarum alteram, scilicet humanam, conveniant verè Christo DEO, quæ sunt humana, atque adeo etiam ut sit *Mater consubstantialis*; per alteram autem, scilicet Divinam, conveniant eidem Christo homini divina.

Item respondetur facillè ex eodem fundamento ad illud Apostoli: *In similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo*, Philip. 2.

Philip. 2. Ex quibus Verbis Theodoretus (in initio Nestorianus) in Commentario ejus loci argumentabatur Filium DEI non esse factum hominem, sed induisse hominem. Sed perperam hoc colligebat. Nam habitu inventus ut homo, & in similitudinem hominum factus Filius DEI dicitur, non quia verè non sit factus homo, sed quia sine mutatione sui homo factus est, perinde ac homo sine mutatione suæ substantiæ vestitur, ut ex sancto Augustino lib. 83. qq. 9. 73. declaratur. Quod autem Apostolus ait: *In similitudinem hominum factus*, veritatem potius confirmat naturæ humanæ à Christo sumptæ, ut potè aliorum hominum planè similis. Dato etiam, quod *oxyuari* ibi idem sit quod *figurari*, ut exponit illic Chrysostomus & Theophylactus: tamen sensus esse posset, Christum externam tantum figuram & similitudinem fuisse talem hominem, quales sunt alii, nempe hominem purum. Sed prior interpretatio, quæ est etiam D. Thomæ in eum locum mihi magis probatur, & melius coheret cum verbis illis antecedentibus, *Exinanivit semetipsum, formam servi accipiens*, ubi de vera essentia humanitatis assumptæ sermo est.

C A P V T XXXII.

Secundum fidem Catholicam, Beati in Deo non tam claritatem, quam ipsam divinam intuentur essentiam.

Dupliciter contingit videre, aut cognoscere rem aliquam; primum quasi ipsam intuentem Thom. à *Isu Oper.* Tom. I.

do sicuti est, quod est videre per suam essentiam. Deinde per effigiem aliquam, & similitudinem sui, sicut amicum absentem in imagine ipsius, & DEUM in effectibus ejus quodammodo agnoscimus, in uno quod idem perfectius quam in alio: fuit ergo error Armenorum apud Armacanum lib. 14. *questionum* contra illos, cap. primo. & recentiorum Græcorum, ut narrat idem Auctor assentientium, DEUM nec à Beatis secundum essentiam suam clarè videri, nec posse: sed tantum per quandam illius similitudinem, aut lucem ab eo derivatam. Eundem errorem illis ascribunt Alphonsus de Castro *contra hæreses verbo* Beatus do, *hæresi prima*, & Gabriel Præteolus in suo *Elencho*, verbo *Armeni*. Tameñ Nicephorus lib. 18. cap. 53. eorum recensens errores, inter illos hunc non connumerat. Huic Armenorum errori aliqui ex Græcis Patribus adhæsisse videntur. Contra hunc errorem fide Catholica tenendam est, Beatos videre DEUM per essentiam. Hæc veritas clarè ex sacra Scriptura colligitur. Primus locus Matth. 5. *Beati mundo corde, quoniam ipsi DEUM videbunt*. Quem ita intelligit D. Augustinus *Epistola* 112. cap. 4. Hilarius *Can.* 4. in *Matthæum*, imò Augustinus ex hoc loco id esse de fide videtur deducere; ait enim; *Scimus, posse DEUM videri, quoniam scriptum est, Beati mundo corde, quoniam ipsi DEUM videbunt, &c. An forte dicere non debui, Scimus, sed Credimus, quia scriptum est in scriptura, Cui credimus. Et respondet statim optimè dictum esse Scimus, quia cum apparuerit similes ei erimus: quia videbimus eum, sicuti est; eo quod id tantum certum credebatur.*

Secundus locus est Matth. 18. *Angeli eorum semper vident faciem Patris mei, qui in caelis est. Ubi Faciem substantiam ipsius DEI sicuti est, interpretatur Hilarius Canone 18. & in illud *Psal.* 118. *Deprecatus sum faciem tuam.**

Tertius locus est 1 ad Corinth. 13. *Videmus nunc per speculum in enigmate, tunc autem facie ad faciem: nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut & cognitus sum.* Dicit, *Ut cognitus sum*, ut explicat Theodoretus, hoc est, Sicut notus & familiaris, qui vultum amici clarè intuetur: Hieronymus, Perfectè, sicut à DEO cognitus sum; Chrysostomus & Theophylactus. Ita ei occurram visione, sicut ipse me prævenit, cum prius me cognovit. Alii, Cognitus sum, pro edoctus sum, positum putant. Quod si in alia vita DEI essentia per se non appareret, sed in aliqua luce ab ipsa derivata, absque dubio in enigmate adhuc, & sub obscuro velamine, non facie ad faciem videretur: nec cognosceremus sicut cogniti & familiares, sed ex parte tantum, licet perfectiori modo quam in via. Enigma enim, teste Augustino 15. *de Trinitate* cap. 9. est similitudo quædam obscura ad intelligendum, cum per unam rem aliam significare volumus. Cum ergo quævis lux aut creatura à DEO derivata, sit magis diversa res ab ipso DEO, quam una creatura ab alia; efficitur, multo magis, illam enigma esse DEI; quam una creatura alterius esse potest.

Quartus locus est 1. Joan. 3. *Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus, quia videbimus eum sicuti est: ibi enim sermonem esse de Deitate, non de humanitate Christi patet primo ex contextu. Nam paulo ante de Patre, hoc est, de DEO locutus fuerat, Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filij DEI nominemur, & simus: & de eodem prosequitur, cum dicit; Charissimi nunc filij Dei sumus, & nondum apparuit, quid erimus.*

Scimus quoniam cum apparuerit similes ei erimus, id est DEO, quoniam videbimus eum sicuti est: eum inquam, qui dedit nobis, ut Filii DEI simus; cum vero postea subiungit: Et sicuti, quia ille apparuit, ut peccata nostra tolleret, loquitur etiam de DEO, qui in carne apparere dignatus est.

Secundo patet ex definitione Ecclesiae: Evaristus in prima sua Epistola ex illo 1. Joan. 3. Videbimus eum sicuti est, discrete affirmat Dei substantiam à Beatis videri. Ipsum Concilium Francofordense in Epistola ad Episcopos Hispaniae, his verbis asserit: Prædicemus eum (scilicet Christum) DEUM verum, & vivum, & verè Filium DEI, ut ad eum beatissimam visionem pervenire mereamur, in qua est aeterna beatitudo & beata aeternitas. Probaverat autem ante medium Epistolae ex illo 1. Joan. 3. visionem hanc futuram esse DEI, sicuti est. Ad hæc Eugenius IV. & Concilium Florentinum Sessione ultima in literis Unionis, quæ ab universa Synodo verè fuit recepta & subscripta, licet postea fraudibus cuiusdam ex Græcis Patriarchis Imperator Græcorum resiliit: inter alia definiunt eos, qui supposito baptisate, vel peracta penitentia in gratia decesserint, in cælum mox recipi, & intueti clarè ipsum DEUM Trinum & Unum sicuti est. Denique Benedictus XI. in quadam Extravaganti, quam referunt Major in 4. q. ultima, & supplementum Gabrielinis in 4. d. 4. q. 2. art. 3. dub. 3. definit Animas defunctorum, qui in gratia decesserunt ante diem Iudicii, ex visione clara & fruitione Dei, verè esse beatas.

Secundo ex Patribus plures quoque & magni nominis idem nobis tradiderunt. Dionysius de Cælesti Hierarchia c. 4. Martialis in Epistola ad Tolosanos cap. 27. Origenes 1. Periarthron c. 5. Explanans illud Plal. 35. In lumine tuo videbimus lumen, & Nazianzenus oratione 25. in fine, ubi sic ait: In hoc igitur commune nomen (scilicet Dei) crede, & prospere succeda, & regna: atque hinc ad alterius vita beatitudinem transibis. Ea porro, ut mihi quidem videtur, in expressiore horum cognitione, ac comprehensione sita est. Apud Patres vero comprehensio pro clara Dei visione accipitur. Fufius tamen Irenæus lib. 18. ca. 38. idem docet. Consentit Augustinus Epistola 112. de videndo DEUM cap. 4. & 8. quod enim in fine Epistolae dubitat, An ab Angelis DEUS nunc videatur, non obstat: de omnibus enim beatus in Augustino dubium est, num ante diem Iudicii DEUM clarè intuerentur: non tamen dubitat, an aliquando DEUS videndus sit.

Exod. 13. Neque obstant aliqua S. Scripturæ loca, Exodi

1. Tim. 6. 23. Non videbit me homo & vivet, & 1. ad Tim. 6. Lucem habitat, &c. quem nullus hominum videt, nec

videre potest. 1. Pet. 1. In quem desiderant Angeli prospicere, ergo non respiciunt. præterea sunt aliqua

loci SS. Patrum, ut Chrysof. qui videtur negare DEUM clarè videri. Pro responsione primo notandum, quadrupliciter intelligenda esse illa loca

Scripturæ, primo ut negent DEI visionem comprehensivam; ita Chrysof. Hom. 14. in Joan. Epiphan. August. Gregor. & Dionysius cap. 9.

de divinis nominibus. Secundo, quod DEUS non potest videri oculo corporeo, seu phantasia naturali, benè tamen videri potest intellectu. ita Aug.

Epist. 111. & 112. & Chrysof. Tertio, ut sit Deus invisibilis viribus naturæ, ita Epiphan. heresi 70.

sed benè poterit videri per gratiam. Matth. 11. Nemo novit Patrem nisi Filius, & cui voluerit Filius

revelare.

Quarto, & est Durandi, quod intelligitur non

posse videri DEUM in hac vita de lege ordinaria, & Angeli desiderant prospicere, non quia careant illa visione, sed quia nunquam fastidiunt: imo ille locus est pro nobis, non enim desideravit rem impossibilem: & illud Joan. 1. DEUM nemo vidit unquam, Unigenitus, &c. Janfenius explicat 70an. 1. c. de comprehensiva visione ejusdem, quod nullus videri potest, ut posset primus Auctor alius enarrare, quæ viderat, & ibi commendatur Auctor prædicationis Evangelicæ.

Quintò, Unigenitus, qui est in sinu Patris, ipse enarravit, & notandum, quod licet DEUS sit infinitus, tamen continetur sub ente, quod est objectum intellectus, ideo ex auxilio gratiæ potest intellectus elevari ad videndum DEUM. Angelus vero licet sit finitus, non tamen videri potest oculo corporeo, quia est extra latitudinem objecti ipsius oculi, veluti neque sonus potest videri. Deinde excusat Chrysofotomum qui explicandus est per alia loca, ubi negat DEUM videri, & addit exactè vel perfectè, quod idem est ac dicere Deum non comprehendi, vide Sixtum Senensem in Bibliotheca lib. 6. annot. 182. & Durand. in 4. dist. 35.

CAPVT XXXIII.

Pœnitentia, quæ in Ecclesia Catholica agitur, est Sacramentum à Christo Domino institutum.

Apud plurimos ex Orientalibus ignotum est Pœnitentiæ Sacramentum, cuius ferè nullus est usus, imo inter aliquas ex his nationibus nolunt relapsos à fide admittere, ad absolutionem & reconciliationem cum Ecclesia, etiam pœnitentes, ut olim Novatiani, & Montanistæ heretici faciebant. Probatur autem pœnitentiam, quæ agitur in Ecclesia Catholica, esse Sacramentum à Christo institutum.

Primo, ex potestate, quam Christus Dominus dedit Apostolis suis, & ipsorum Successoribus, ad dimittendum vel remittendum peccata. Matth. 18. Joan. 20. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Ista enim sine gratia Sacramenti fieri non possunt.

Secundo, ex omnibus requisitis ad essentiam Sacramenti, etiam juxta ipsorum hereticorum placitum. Enumerant enim octo requisita ad perfectam rationem Sacramenti, quæ o. d. ine recensebimus. Primum est, ut sit signum externum, Hoc in Pœnitentiæ Sacramento sunt actus pœnitentis, qui consistunt peccata sua, & Verba absolutionis: Ego te absolvo; hoc est, Remitto tibi peccata tua.

Alterum requisitum, ut signum illud externum habeat mandatum à DEO. Tale habet pœnitentia ex Verbis Christi, Matth. 8. Joan. 20.

Tertium, ut mandatum hoc sit in novo Testamento. Etiam hoc certum est de Sacramento pœnitentiæ, ut patet ex loco Joan. citato & ex Paul. 2. Cor. 5. Posuit in nobis verbum Reconciliationis, & pro Christo legatione fungimur. Quorsum enim daret Christus Apostolis absolvendi potestatem, nisi etiam, ut ea uterentur, quando opus esset, juberet?

Quartum, ut sit ritus perpetuus. Talis utriusque est pœnitentiæ Sacramentum, quod semper fuit, semperque durabit in Ecclesia usque ad finem mundi.

Quin-